



MIO
Issortarfimmumt 1A
P.O.Box 1290
3900 Nuuk
Greenland
Tel: +299 34 69 40
Mail: mio@mio.gl
www.mio.gl

Tusagassiorfinnut nalunaarut Pressemeddelelse

Meeqqat inersimasut pissusilersornerinut assiliisarput – aamma pimmatiginninnernut (mobning).

22-04-2016

Kusanangitsunik pissusilersorluni politikikkut oqallinnermi atornerqartartoq tusagassiutitigut annertuumik oqallisaalersimavoq. Taamaammat Meeqqat Illersuisuata Aviâja Egede Lyngep pingaaruteqartutut isigaa Kalaallit Nunaanni oqalliseriaatsip oqallisigineqarnissaa, inersimasuinnarnut sunniuteqarneq ajortoq – meeqqanut inuusuttunulli aamma.

Inersimasut - politikerit, angajoqqaat qanigisallu allat – akisussaafigaat meeqqat maligassiussallugit perorsarsimarpalaartumik oqallinnermik, naak isummat assigiinngikkaluartut isumaqatigiinngikkaluarluuniit. Meeqqat inersimasut pissusilersorneri assilisarpaat taakkulu aallaavigalugit iliuuseqartarlutik. Inersimasut isumaqatigiinngileraangata oqallinnerlu sakkortusigaangat, ilaannikkullu pimmatiginninnginguulluni, meeqqat inuusuttullu pissusissamisoortutut tiguserpaat. *”Inersimasut pimmatiginnittarneri nakkarsaasarnerilu isumaqatigiinnginnernit aallaavillit meeqqat inuusuttullu pissusilersornerannut aattuuttarpoq. Meeqqat maligassiuisui, inersimasut, perorsarsimalluartumik oqallissinnaangippata, naatsorsuutigissanngilarput meeqqat iluminni aaqqiagiinnginnitik pitsaasumik aamma aaqqissinnaassagaat”,* oqarpoq Meeqqat Illersuisuat Aviâja Egede Lyngep.

Inersimasut oqaasii iliuusaallu meeqqani inuusuttunilu ingerlaqqittarput ulluinnarnilu sumi tamani sunniuteqartarlutik – atuarfimmi, angerlarsimaffimmi, sunngiffimmilu. Meeqqat Illersuisuat kajumissaarivoq, angerlarsimaffimmi atuarfimmilu, meeqqat inuusuttullu demokrati aallaavigalugu pitsaasumik ingerlatsinerit qanoq ingerlanneqarsinnaaneri takutittaqqullugit – pimmatiginninneqanngitsumik nakkarsaanertaqanngitsumillu. Pimmatiginnittarneq toqqaannartumik meeqqap ineriartorneranut peqqissusaanut misigissusaanullu ajortumik sunniuteqartarpoq. Taamaammat pingaaruteqarpoq eqqarsaqqissaartarnissarput uatsinniit allaanerusunik isummersortunik imaluunniit isumaqatigiinngisatsinnik tamanut saqqumisumik nakkarsaalinningsinnitsinni. *”Meeqqagut allat isumaat isummersornerallu nakkarsaanertaqanngitsumik oqallinnermik ilinniartinniarutsigit, ilitsersuuttariaqarpagut nassuiaallugillu isumaqatigiinngittoqarsinnaasoq misigissutsikkut nukersunngikkaluarluni, ”* oqarpoq Meeqqat Illersuisuat.

Meeqqat Illersuisuata kajumissaarutigaa, atuarfinni demokrati oqallittarnerlu qulequttatut qaqqittaqqullugit, aaliangersimasumik qulequtserluni eqqartuilluni, atuartullu sungiusarlugit ataqqinnippalaartumik inooqatigiinnissaannik - aamma isumaqatigiinngikkaluarluni.

Børn spejler sig i voksnes adfærd – også når der mobbes

Den hårde tone, der benyttes i og omkring den politiske debat, er blevet omdrejningspunkt for meget omtale i pressen. Børnetalsmand Aviâja Egede Lynge ser det derfor vigtigt at italesætte debatkulturen i Grønland, der ikke kun påvirker de voksne deltagere – men også børn og unge.

Det er voksnes ansvar – politikere, forældre og andre pårørende – at vise børn, hvordan man kan holde en god tone i debatten, trods forskellige holdninger og uenigheder. Børn spejler sig i voksnes handlinger og agerer herefter. Hvis uenigheder mellem voksne opstår og debatten bliver hård, og nogle gange direkte fører til mobning, så vil mange børn og unge opfatte dette som værende en legal måde at opføre sig på. *”Voksnes mobning og nedgørelse af hinanden grundet uenigheder smitter af på børns og unges adfærd. Hvis børns voksne rollemodeller ikke kan føre en sober debat, kan vi heller ikke forvente, at børn klarer deres interne stridigheder på en ordentlig måde”*, siger Børnetalsmand Aviâja Egede Lynge.

Voksnes sprog og handlinger går igen hos børn og unge, og de påvirkes overalt i hverdagen – i skolen, i hjemmet, i fritiden. Børnetalsmanden opfordrer til, at man i hjem og skole viser børn og unge, hvordan gode demokratiske processer kan foregå – uden mobning og nedgørelse af hinanden. Mobning er direkte skadeligt for et barns psykiske sundhed og trivsel. Det er derfor vigtigt, at vi tænker os om en ekstra gang, før vi åbenlyst nedgør andres holdninger og synspunkter. *”Hvis vi gerne vil lære vores børn at diskutere og drøfte holdninger uden at nedgøre andre, så skal vi vise dem hvordan og samtidig forklare dem, at man godt kan være uenige uden at det fører til psykisk vold mod hinanden”*, siger Børnetalsmanden.

Børnetalsmanden opfordrer til, at man i folkeskolerne tager *demokrati* og *debat* op som tema, hvor man drøfter et emne og træner eleverne i at fastholde en respektfuld tone og omgang med hinanden - også når de er uenige.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Aviâja Egede Lyngé
Meeqqat Illersuisuat/Børnetalsmand
Toqq/direkte 531274
Avi@mio.gl

Eleverne med autisme har - på lige fod med andre elever - ret til en afgangsprøve

I forbindelse med FN's internationale autistdag den 2. april gør Børnerettighedsinstitutionen MIO opmærksom på, at elever med autisme har ret til en afgangsprøve, og at de har ret til en undervisning, som er tilrettelagt, så den er målrettet deres behov.

Hos elever med autismespektrum forstyrrelser ses en anden adfærd end hos andre elever, hvilket kan gøre skolens fællesskab svært at indgå i. Ligesom alle andre elever, har elever med autisme undervisningspligt i 10 år. Førhen kunne man forlænge skoleforløbet nogle år, så eleverne kunne få lov til modne deres udvikling, før de kom ud i samfundet.

Eleverne med autisme har - på lige fod med andre elever - ret til en afgangsprøve. Det er nødvendigt, at man i folkeskolens undervisning af elever med autisme planlægger undervisningen på en særlig måde, der tager hensyn til elevens behov, således eleven kan gå ud af folkeskolen med en eksamen: *"Folkeskolens undervisning skal give alle elever – med eller uden diagnose - mulighed for at tilegne sig nyttige kundskaber og kompetencer, udvikle individuelle evner og forberede sig til uddannelse og erhverv"*, siger Børnetalsmand Aviâja Egede Lynge.

MIO har dog kendskab til, at der desværre ofte ses en generel mangel på handicapforståelse hos ansatte på skolerne. Folkeskolelærere, som MIO har talt med, siger, at de har mødt elever, der har gået i en såkaldt almen klasse de første 3 – 4 år af deres skolegang, før de fik diagnosen autisme. Nogle af disse elever er fagligt velfungerende, men er ofte traumatiserede af de oplevelser, de har haft de første skoleår, så de nægter at få undervisning i et eller nogle fag i de såkaldte almene klasser.

Alle elever -diagnose eller ej - har ret til undervisning, hvor særlige metoder og pædagogikker anvendes. Man skal sikre sig, at eleven støttes af en lærer med særlig indsigt i det skolepædagogiske arbejde med disse børn. Disse elever har ret til en særlig planlagt undervisning, der giver eleven de bedste forudsætninger for at få en afgangseksamen. Målet med en afgangseksamen er ikke at sidestille eleven med autisme med andre elever i folkeskolen, men at øge elevens livskvalitet - også efter folkeskolen.

I bekendtgørelsen om hjælp til personer med vidtgående handicap står der, at når en person med vidtgående handicap har fuldført sin folkeskole, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for det videre uddannelses- eller arbejdsforløb i samarbejde med personen, der har et handicap.

Ifølge FN's Konvention om Barnets Rettigheder har et barn ret til at gå i skole og få en uddannelse og børn med handicap har de samme rettigheder som alle andre børn.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Aviâja Egede Lynge Meeqqat Illersuisuat/Børnetalsmand
Toqq/direkte 346944/ 53 12 74
Avi@mio.gl